

Sprawozdanie z działalności Fundacji „BORUSSIA” w roku 2008

Rok 2008 był trzecim rokiem działalności Fundacji "Borussia". Posiedzenie Rady Fundacji, w którym uczestniczyli ich członkowie, założyciele organizacji oraz członkowie Zarządu odbyło się 3 lipca 2008 r. Na posiedzeniu przedstawiona została działalność fundacji w mijającym roku. Podczas dyskusji programowej zostały nakreślone najważniejsze kierunki i perspektywy jej dalszego rozwoju.

W 2008 r. Fundacja zatrudniała 5 pracowników etatowych, koordynujących poszczególne działania programowe.

Fundacja realizowała następujące programy:

- transgraniczny
- Wolontariat w ochronie krajobrazu kulturowego na Warmii i Mazurach
- wolontariacki

PROGRAM TRANSGRANICZNY

Koordynator: Ewa Romanowska

Study Tours to Poland /Studenci

„RITA/STP – Wizyty Studyjne w Polsce 2007-2008”

Projekt RITA/STP – wizyty studyjne dla studentów z Ukrainy, Białorusi i Rosji” – skierowany jest do wyróżniających się studentów w wieku 18-21 lat będących obywatelami Ukrainy, Białorusi i Rosji. Adresaci projektu powinni nie tylko osiągać dobre wyniki w nauce, ale również wykazywać się aktywnością w życiu akademickim i społecznym oraz motywacją do przyjazdu do Polski. „Study Tours to Poland” stwarza możliwość studentom z Europy Wschodniej możliwość poznania polskich rówieśników, środowisk akademickich, systemu samorządowego, organizacji obywatelskich oraz brania udziału w wykładach, seminariach i imprezach kulturalnych. STP dla studentów jest jednym z pierwszych cyklicznych polskich programów skierowanych do młodzieży z Europy Wschodniej.

Od 1 sierpnia 2006 r. Fundacja „Borussia” jest instytucją zarządzającą programem w skali kraju. Odpowiada za przeprowadzenie promocji programu, rekrutację uczestników i organizatorów wizyt w poszczególnych miastach, kontakty z operatorami - organizatorami wizyt, monitoring wizyt studyjnych, a także bieżącą obsługę programu.

W 2008 r. do najważniejszych działań w ramach programu należało:

- przygotowanie promocji kolejnych edycji programu – wiosna i jesień 2008;
- promocja nowej edycji programu;
- rekrutacja uczestników wizyt studyjnych;
- wybór operatorów wizyt studyjnych;
- czuwanie nad merytorycznym przebiegiem programu;
- monitoring wizyt.

Wiosną 2008 r. w ramach Study Tours to Poland dla studentów do Polski przyjechało 14 grup stażystów (135 osób) na wizyty zorganizowane przez 9 organizacji pozarządowych.

Jesienią w ramach programu Study Tours to Poland przyjechało 12 grup (121 osób w tym 11 osób z Rosji, 19 z Białorusi i 91 z Ukrainy) na staże zorganizowane przez 10 organizacji pozarządowych w następujących miastach: Łącznie w ramach programu w 2008 r. Polskę odwiedziło 255 osób. Wizyty zorganizowały organizacje z następujących miast Gdańsk, Gliwice, Kraków, Lublin, Nowy Sącz, Olsztyn, Pułtusk, Warszawa, Wrocław, Szczecin .

Fundacja „Borussia” zaangażowana była również w bezpośrednią organizację wizyt studentów. W roku 2008 r. we współpracy z lokalnymi partnerami w Olsztynie zorganizowano wizyty 4 grup studentów z Rosji (obwód kaliningradzki i leningradzki), Ukrainy i Białorusi w następujących terminach:

- 28 kwietnia – 8 maja 2008 r. (10 osób)
- 18 – 28 czerwca 2008 r. (13 osób)
- 5 – 15 października 2008 r. (11 osób)
- 18 – 28 listopada 2008 r. (11 osób)

Wizyty studyjne finansowane w ramach programu RITA/STP finansowane są ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Program „MIĘDZYNARODOWY WOLONTARIAT W OCHRONIE KRAJOBRAZU KULTUROWEGO NA WARMII I MAZURACH”

Koordinator – Beata Samońłowicz

W ramach programu od września 2007 roku kontynuowana była III edycja projektu pod tym samym tytułem. Brało w nim udział 19 wolontariuszy: 7 Niemców, 6 Rosjan, 6 Polaków, którzy odbywali roczny wolontariat w 11 organizacjach oraz instytucjach związanych z ochroną zabytków i krajobrazu kulturowego na Warmii i Mazurach.

W ramach III edycji projektu w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2008 roku zostały zrealizowane następujące przedsięwzięcia:

- seminarium półroczne połączone z refleksją oraz prezentacją dotychczas wykonywanej przez wolontariuszy pracy w placówkach goszczących - Galiny 5 – 7 luty 2008,
- objazd studyjny po Obwodzie Kaliningradzkim w dniach 7 – 9 kwietnia 2008,
- warsztaty rzemiosł dawnych zrealizowane przy współpracy z Jugendbauhütte Görlitz w dniach 1 - 6 czerwca 2008 r.,
- seminarium ewaluacyjne dla wolontariuszy – Czarna Bucht 24 – 27 sierpnia 2008 r.

Ponadto w ramach III edycji projektu wolontariusze przy współpracy z Organizacjami Goszczącymi oraz Fundacją Borussia zrealizowali następujące przedsięwzięcia:

- projekt „Nasz krajobraz w Kolorach tęczy” zrealizowany we współpracy z wolontariuszką Natalią Dorushiną oraz Parkiem Krajobrazowym Puszczy Rominckiej w okresie 15.04 - 15.08.2008 r.,
- projekt „Kapliczki oczami dzieci” połączony z wydaniem publikacji o tym samym tytule zrealizowany we współpracy z wolontariuszem Georgym Ergemlidze oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Gietrzwałdzie w okresie 01.04 – 31.07.2008 r.,
- projekt „Znaki Krajobrazu - cmentarz ewangelicki w Biesalu” zrealizowany we współpracy z wolontariuszem Matthiasem Freelingiem oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Gietrzwałdzie w okresie 01.04 – 31.07.2008 r.,
- projekt „Harcerskie wędrówki po Mazurach” zrealizowany we współpracy z wolontariuszami Alexandrem Hermsem i Williamem Kargiem oraz Stowarzyszeniem na rzecz ochrony Krajobrazu Kulturowego „Sadyba” w Kadzidłowie.
- wydano podręcznik do lekcji muzealnych we współpracy z wolontariuszką Anną Kraszewską oraz Muzeum Warmińskim w Lidzbarku Warmińskim,
- projekt „Zapomniane sąsiedztwo - cmentarze ewangelickie na Sejneńszczyźnie” zrealizowany we współpracy z wolontariuszkami Izabelą Kraszewską oraz Galiną Lyapko w okresie 01.06 - 31.08.2008 r.,
- wystawę fotografii „Cmentarze na Warmii i Mazurach” we współpracy z wolontariuszem Tobiaszem Skaloudem i Archiwum Państwowym w Olsztynie,

- młodziżowy projekt „Dobre Miasto – Moje Miasto” połączony z wydaniem publikacji o tym samym tytule we współpracy z wolontariuszką Martą Szymaniuk oraz Regionalnym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków w Olsztynie,
- Festiwal Rekonstrukcji Historycznej Epoki Wikingów zrealizowany we współpracy z wolontariuszem Ivanem Tatarikovem-Karpenko oraz Muzeum Warmińskim w Lidzbarku Warmińskim,
- wystawę fotografii „Lidzbark - Zamek – dawniej i dziś” we współpracy z wolontariuszką Mandy Telle oraz Muzeum Warmińskim w Lidzbarku Warmińskim,
- wystawę fotografii „Kraj-obrazki” we współpracy z wolontariuszką Anastasią Vertiaszkiną oraz Domem Kultury w Górowie Iławeckim,
- wystawę „Śladami Don Kichota - wystawa zdjęć wiatraków” we współpracy z wolontariuszem Marcinem Zwyrzykowskim, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Olsztynie oraz Muzeum Budownictwa Regionalnego w Olsztynku.

We wrześniu 2008 roku rozpoczęła się IV edycja programu pod tym samym tytułem koordynowanego przez Beatę Samożłowicz. W ramach IV edycji programu udział w nim w okresie od 1 września do 31 grudnia 2008 roku wzięło 17 wolontariuszy w tym 7 z Niemiec, 5 z Rosji i 5 z Polski. Wolontariusze odbywają roczny wolontariat w 8 organizacjach i instytucjach związanych z ochroną zabytków i krajobrazu kulturowego na Warmii i Mazurach.

W ramach projektu w okresie od 1 września do 31 grudnia 2008 r. zostały zrealizowane następujące przedsięwzięcia:

- seminarium przygotowawcze dla wolontariuszy – Olsztyn 1 – 14.09.2008 r.,
- warsztaty „Jak napisać i zrealizować własny projekt” połączone z refleksją w dniach 3 – 7.11.2008 r.

Projekt finansowany jest ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość”, Programu Unii Europejskiej „Młodzież w Działaniu” oraz Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.

PROGRAM WOLONTARIACKI

Koordinator: Kornelia Kurowska

W ramach realizowanego przez „Borussię” programu wolontariackiego kontynuowaliśmy współpracę z naszym długoletnim partnerem, stowarzyszeniem Initiative Christen für Europa e.V. z Drezna, koordynując w Polsce oraz krajach nadbałtyckich przebieg europejskiego projektu wymiany wolontariuszy „Budowanie mostów w Europie”. Był on wspierany przez Fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” z Berlina.

W projekcie w roczniku 2007/2008 uczestniczyły następujące organizacje goszczące:

- Stowarzyszenie „Niebieski Parasol”, Olsztyn
- Dom Pomocy Społecznej Kombatant w Olsztynie
- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Warszawa
- Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, Warszawa
- Grostona Skola, Grostona / Łotwa
- Peeteli Kiriku, Tallin / Estonia

Gościły one 8 niemieckich wolontariuszy, znajdujących się pod opieką merytoryczną Fundacji „Borussia”. W tym samym czasie wolontariat w Niemczech z rekomendacji „Borussii” odbywało 8 polskich i 2 rosyjskie wolontariuszki. Od września 2008 r., w kolejnym roczniku, 7 niemieckich wolontariuszy odbywa wolontariat w 5 organizacjach w Polsce i Estonii, natomiast 8 Polaków w Niemczech.

Od września 2008 r. Borussia realizuje duży projekt wolontariacki „Budowanie mostów w Europie – Polscy wolontariusze w krajach europejskich” ze środków Akcji 2 „Wolontariat Europejski” Programu Unii Europejskiej „Młodzież w Działaniu”. Uczestniczy w nim 9 polskich wolontariuszy, którzy przez 9

do 12 miesięcy pracują w Niemczech, Rosji i Francji. Partnerami w projekcie są ICE e.V. z Drezna, ICE RF z Niederbronn (Francja), Perspektivi (St. Petersburg)

Ponadto realizowane są indywidualne projekty Wolontariatu Europejskiego we współpracy z Francją (organizacja Foyer Jeunes Travailleurs z Dinan), Niemcami (Aktion West-Ost).

Program seminariów i szkoleń dla wolontariuszy organizowano we współpracy ze Stowarzyszeniem Wspólnota Kulturowa „Borussia”, dzięki dofinansowaniu Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.

Na zaproszenie różnych instytucji i organizacji uczestniczyliśmy w kilkunastu spotkaniach i warsztatach, promujących edukację pozaformalną i wolontariat wśród młodych ludzi z Warmii i Mazur. Przy realizacji tych działań stale współpracujemy ze szkołami średnimi i studentami oraz z Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie.

INNE PROJEKTY

KONFERENCJE

W dniach 5 i 6 listopada 2008 r. w Olsztynie odbyła się konferencja pod tytułem „Sztynort – utracone dziedzictwo czy szansa na ocalenie?”. Została ona zorganizowana przez Fundację „Borussia” oraz Niemiecko-Polską Fundację Ochrony Zabytków Kultury, Inicjatywę Förderkreis Steinort we współpracy z Polsko-Niemiecką Fundacją Ochrony Zabytków Kultury. Patronat honorowy nad konferencją objął Pan Jacek Protas, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W 2-dniowej konferencji wzięło udział ok. 100 uczestników z Polski i Niemiec. Wśród nich byli historycy, historycy sztuki, konserwatorzy oraz osoby zainteresowane historią i współczesnością tego ważnego miejsca na mapie regionu Warmii i Mazur. Zaproszenie do udziału w niej przyjęli także: Vera von Lehndorff, córka ostatniego przedwojennego właściciela Sztynortu, przedstawiciele regionalnej i rządowej administracji, dziennikarze oraz przedstawiciele obecnego właściciela obiektu, firmy TIGA Yacht Marina. Celem tego spotkania było ukazanie historycznego i kulturowego znaczenia pałacu w Sztynorcie w kontekście regionu oraz polsko-niemieckiego dziedzictwa kulturowego oraz przybliżenia tej problematyki opinii publicznej. Organizatorzy chcieli także zainicjować dialog pomiędzy różnymi środowiskami: naukowcami, konserwatorami zabytków, politykami, osobami zainteresowanymi historią i dalszymi losami pałacu oraz obecnymi właścicielami obiektu dla znalezienia wspólnych rozwiązań dla uratowania i dalszego wykorzystania pałacu. Podczas konferencji inicjatywa Förderkreis Steinort przedstawiła koncepcję zagospodarowania pałacu, podkreślając realność perspektyw uratowania i godnego zagospodarowania obiektu wraz z przylegającym założeniem parkowym. Podczas konferencji pojawił się pomysł zwołania tzw. okrągłego stołu, przy którym mogliby się spotkać najważniejsi aktorzy: począwszy od obecnych właścicieli obiektu, poprzez przedstawicieli władz aż do osób zaangażowanych w historię i kulturę. Spotkanie miało być okazją do wypracowania konkretnych rozwiązań dla uratowania tego zabytku europejskiego dziedzictwa kulturowego. Zgromadzeni przyjęli także Memorandum „Ratujmy Sztynort!”.

WIZYTY STUDYJNE

W ramach projektu „Fenomen granicy Warmia – Mazury – Mazowsze” w dniach 24 października - 1 listopada 2008 r. odbyła się wizyta studyjna, w której uczestniczyło 15 osób, przede wszystkim studenci kierunków humanistycznych głównie z Berlina i Lipska. W wizycie wzięli również udział przedstawiciele starszego pokolenia. Wspólnym dla wszystkim uczestników było zainteresowanie historią i współczesnością stosunków polsko-niemieckich. Biorący udział w wizycie mieli możliwość poznania ważnego dla polsko-niemieckiej historii regionu a także mogli poszerzyć swoją wiedzę. W oparciu o konkretne przykłady, np. przygraniczne dworce kolejowe w Działdowie i Mławie lub granicę pomiędzy Polską i Litwą, uczestnicy mogli zobaczyć, poznać i zrozumieć zmiany, które dokonały się w krajobrazie kulturowym. Pobyt w Stowarzyszeniu Sadyba w Kadzidłowie pozwolił zrozumieć wiejski krajobraz kulturowy, wizyta w Sejnach i Gołdapi oraz przejazd do trójstyku granic Polska – Litwa – Kaliningrad uświadomiły uczestnikom istnienie realnych granic. Różnorodne podejścia do tematu

„Fenomen granicy“ umożliwiły adresatom projektu zdobycie wielu doświadczeń i wrażeń na temat historii i współczesności północno-wschodniej Polski.

Projekt był współfinansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Program DOM MENDELSONA

Fundacja „Borussia” kontynuowała współpracę ze Stowarzyszeniem Wspólnota Kulturowa „Borussia” przy realizacji Programu DOM MENDELSONA. W grudniu 2008 r. Fundacja uzyskała dotację Krakowskiej Fundacji Komunikacji Społecznej TViR. Jest ona przeznaczona na realizację projektu „DOM MENDELSONA – Stworzenie Centrum Dialogu Międzykulturowego”, w tym na opracowanie projektu adaptacji budynku Bet Tahara na Centrum Dialogu Międzykulturowego.

Ponadto ze środków tych zrealizowany zostanie cykl projektów o wymiarze lokalnym i międzynarodowym, których tematem przewodnim będzie Dom Mendelsohna. Ich celem będzie promocja różnorodności postaw i kultur, pogłębianie stosunków między Polakami a ich sąsiadami – Niemcami, Rosjanami oraz Litwinami, Białorusinami i Ukraińcami oraz przełamywanie stereotypów i rozwijanie świadomości historycznej obecnych mieszkańców Warmii i Mazur.

INNE DZIAŁANIA

Dzięki wsparciu merytorycznemu i organizacyjnemu Fundacji „Borussia” odbył się polsko-niemiecki projekt "1945 – Europa in Bewegung/Europa w ruchu", w którym uczestniczyli uczniowie olsztyńskiego Gimnazjum nr 5 w Olsztynie oraz Ewangelickiego Gimnazjum z Hermannswerder. Młodzież nakręciła wspólnie film dokumentalny, zawierający wywiady ze swoimi dziadkami i pradziadkami, którzy wspominają czasy II wojny światowej i rok 1945. We wrześniu 2008 r. w Olsztynie odbyły się 2 pokazy filmu.

Opr. ER, BS, KK